

હજરત જુલ-કિફલ

અલ્હાહ તૃઆલાએ હજરત જુલ-કિફલ عليه السلام નો ઉલ્લેખ માત્ર બે વાર કર્યો છે :

﴿وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكَفَلِ كُلُّ مِنَ الصَّابِرِينَ ﴾ ٨٥
الْأَنْبِيَاء: ٨٦ - ٨٥ ﴿ وَأَذْكُرْ إِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكَفَلِ وَكُلُّ مِنَ الْأَخِيَارِ ﴾ ٤٨ ص:

અનુવાદ : “અને આ જ ને’મત ઈસ્માઈલ અને ઈદ્રીસ અને જુલ-કિફલને પ્રદાન કરી કે આ સૌ ધૈર્યવાન લોકો હતા, અને તેમને અમે અમારી દ્યામાં દાખલ કર્યા કે તેઓ સદાચારીઓમાંથી હતા.”

(સૂર: અંબિયા, આ. ૮૫-૮૬)

હજરત ઈશ્રાહીમ, ઈસ્હાબ, યાકૂબ عليه السلام ની પ્રશંસા કર્યા પછી આ પ્રમાણે તેમનો ઉલ્લેખ કર્યો :

﴿ وَأَذْكُرْ إِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكَفَلِ وَكُلُّ مِنَ الْأَخِيَارِ ﴾ ٤٨ ص:

અનુવાદ : “અને ઈસ્માઈલ અને અલ-યસા અને જુલ-કિફલનો ઉલ્લેખ કરો, આ સૌ નેક લોકોમાંથી હતા.”

(સૂર: સોદ, આ. ૮૪)

આ બંને જગ્યા સિવાય કુર્ઝાનમાં આપ عليه السلام નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો નથી. જુલ-કિફલ અસલ નામ નથી, ગુણવાચક નામ છે. અસલ નામનો ઉલ્લેખ કર્યાંય નથી. અલ્હાહ તૃઆલાએ આપ عليه السلام નો સમાવેશ ધૈર્ય કરવાવાળાઓમાં કર્યો છે, જેનાથી એ બાબતનું અનુમાન થાય છે કે આપ عليه السلام પર તકલીફો અને મુસીબતો આવી, પરંતુ આપ عليه السلام એ તેને ધીરજથી સહન કરી અને આ માર્ગમાં દફ્તાનું પ્રદર્શન કર્યું કે અલ્હાહ તૃઆલાએ આપને ધૈર્યવાનના ગુણથી અલંકૃત કર્યા. વધુમાં, આપની પ્રશંસામાં કહ્યું કે તેઓ અમારી દ્યાના અધિકારી છે અને સદાચારીઓમાંથી છે. એ જ પ્રમાણે બીજી આયતમાં પયગંબરોની સાથે ઉલ્લેખ કરતાં કહ્યું કે તેઓ અમારા પ્રિય બંદાઓમાંથી હતા.

જુદી-જુદી તફસીરો (વિવરણો)માં આપ عليه السلام ના સંદર્ભમાં બિન્દ-બિન્દ પ્રસંગો નોંધેલા છે. કેટલાક તેમને નબી (પયગંબર) નથી માનતા, બલ્કે એક નેક અને સત્કર્મી બંદા ઠેરવે છે. આ તમામ વિગતોનો સાર એ છે કે અલ્હાહના એક નબીએ તેમના અંતિમ સમયે લોકોને પૂછ્યું કે મારા પછી મારો ઉત્તરાધિકારી કોણ હશે? તેના માટે ગ્રાણ શરતો નક્કી કરવામાં આવી. પ્રથમ એ કે તે હિવસે રોજા રાખશે, દ્વિતીય એ કે રાત્રે અલ્હાહની ઈબાદત કરશે, ત્રીજી એ કે તે ક્યારેય ગુસ્સે નહીં કરે. સાંભળનારાઓમાંથી એક નવયુવાન તીભો થયો અને તેણે કહ્યું કે હું આ શરતો પૂરી કરીશ. છેવટે આપ عليه السلام એ તેને પોતાનો ઉત્તરાધિકારી બનાવી દીધો. શૈતાને

ખૂબ પ્રયાસ કર્યો કે જુલ-કિફલ નીચે આ શરતોમાંથી કોઈને તોડી નાખે. પરંતુ તે નિષ્ણળ રહ્યો. તેથી આપને ‘જુલ-કિફલ’ (જવાબદારી ઉઠાવવાવાળો) કહેવામાં આવ્યા.

અલ્લામા મનાજિર હસન ગિલાનીએ જુલ-કિફલથી ગૌતમ બુદ્ધ હોવાનું અનુમાન કરેલ છે. ગૌતમ બુદ્ધ કપિલવસ્તુના રહેવાસી હતા, કપિલવસ્તુનો અરથી અર્થ ‘જુલ’ સમજીને તેને તેના સાથે જોડાયેલ હોવાનું અનુમાન કર્યું, અથર્ત્વ કપિલવસ્તુવાળા. (અલ્લાહુ અભૂતમ બિસ્-સવાબ).

